

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 งบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลง ส่วนของทุน และงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึง หมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควร ในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบ งบการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากธนาคารตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ งบการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วย ข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี แต่ไม่รวมถึงงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในรายงานประจำปีนั้น ซึ่งผู้บริหารจะจัดเตรียมรายงานประจำปีให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการเงินคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้อ่านรายงานประจำปี หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสรุปได้ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้มีส่วนในการกำกับดูแล

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีส่วนในการกำกับดูแลต่อการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของธนาคารในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกธนาคารหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีส่วนในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของธนาคาร

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้การเงินจากการใช้การเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของธนาคาร
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปร่วมกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปร่วมมีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของธนาคารในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้ธนาคารต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาวพวงขมนาถ จริยะจินดา)
รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางจิตรา เมฆาพงศ์พันธุ์)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 3

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

			หน่วย : บาท
	หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์			
เงินสดและเงินฝาก	4	1,026,945,795,474	790,313,141,104
สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน	5	65,926,425,061	69,117,344,213
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	6	3,341,596,798,180	3,063,658,457,868
เงินให้กู้ยืม	7	13,290,234,552	112,045,652,243
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	8	6,962,035,468	6,685,498,517
สินทรัพย์อื่น	9	376,089,167,679	176,370,170,238
รวมสินทรัพย์		4,830,810,456,414	4,218,190,264,183
หนี้สินและทุน			
เงินรับฝาก	10	356,116,008,574	287,148,314,048
สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร	11	45,127,731,516	46,722,111,011
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	12	559,259,000,000	310,306,000,000
ตราสารหนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย	13	4,523,046,646,562	4,170,375,564,674
หนี้สินอื่น	14	363,712,505,656	149,401,916,351
รวมหนี้สิน		5,847,261,892,308	4,963,953,906,084

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

		หน่วย : บาท	
	หมายเหตุ	2560	2559
หนี้สินและทุน (ต่อ)			
ทุน			
ทุนประเดิม		20,000,000	20,000,000
เงินจัดสรรตามกฎหมาย	15	27,307,931,128	27,307,931,128
เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ	16	624,075,747	624,075,747
เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน	17	(164,983,727,289)	32,119,865,142
ขาดทุนสะสม	18	(807,603,942,044)	(725,028,181,880)
ขาดทุนสุทธิสำหรับงวด		(71,815,773,436)	(80,807,332,038)
รวมทุน		(1,016,451,435,894)	(745,763,641,901)
รวมหนี้สินและทุน		4,830,810,456,414	4,218,190,264,183

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

วิรัตน์ ชวนะ

(นายวิรัตน์ สันติประภาพ)

ผู้ว่าการ

ปริญญ์ จีระประเสริฐ

(นางสาวปริญญ์ จีระประเสริฐ)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายการเงินและการบัญชี

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

		หน่วย : บาท	
	หมายเหตุ	2560	2559
รายได้			
ดอกเบี้ยรับ		65,878,349,581	53,216,942,052
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนสุทธิ		-	23,806,669,816
ค่าธรรมเนียม		516,725,180	492,374,893
รายได้อื่น		1,920,618,896	647,175,357
รวมรายได้		<u>68,315,693,657</u>	<u>78,163,162,118</u>
ค่าใช้จ่าย			
ดอกเบี้ยจ่าย		80,964,404,040	82,273,407,779
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสุทธิ		43,734,134,566	57,437,851,299
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนสุทธิ		4,782,517,456	-
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน		5,079,556,281	4,872,881,877
ค่าใช้จ่ายอื่น	19	<u>5,570,854,750</u>	<u>14,386,353,201</u>
รวมค่าใช้จ่าย		<u>140,131,467,093</u>	<u>158,970,494,156</u>
ขาดทุนสุทธิ		<u>(71,815,773,436)</u>	<u>(80,807,332,038)</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

	หน่วย : บาท	
	2560	2559
ขาดทุนสุทธิ	(71,815,773,436)	(80,807,332,038)
ขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		
รายการที่จัดประเภทรายการใหม่เข้าไปไว้ใน		
กำไรหรือขาดทุนในภายหลัง		
ส่วนเปลี่ยนแปลงในบัญชีเงินสำรองอันเกิดจาก		
การตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน	(197,103,592,431)	(58,086,051,322)
รายการที่ไม่จัดประเภทรายการใหม่เข้าไปไว้ใน		
กำไรหรือขาดทุนในภายหลัง		
ขาดทุนจากการประมาณการตาม		
หลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	(1,768,428,126)	(640,536,393)
รวมขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสุทธิ	(198,872,020,557)	(58,726,587,715)
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	(270,687,793,993)	(139,533,919,753)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

		เงินสำรอง	เงินสำรองอันเกิด				หน่วย : บาท
	เงินจัดสรร	เพื่อรักษาระดับ	จากการตีราคา				
	ทุนประเดิม	ตามกฎหมาย	กำไรนำส่งรัฐ	สินทรัพย์และหนี้สิน	ขาดทุนสะสม	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	รวม
ยอดคงเหลือยกมา ณ 1 มกราคม 2559	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	90,205,916,464	(635,250,812,326)	(89,136,833,161)	(606,229,722,148)
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างปี							
โอนขาดทุนสุทธิงวดก่อนเข้าขาดทุนสะสม	-	-	-	-	(89,136,833,161)	89,136,833,161	-
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	-	-	-	(58,086,051,322)	(640,536,393)	(80,807,332,038)	(139,533,919,753)
ยอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2559	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	32,119,865,142	(725,028,181,880)	(80,807,332,038)	(745,763,641,901)
ยอดคงเหลือยกมา ณ 1 มกราคม 2560	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	32,119,865,142	(725,028,181,880)	(80,807,332,038)	(745,763,641,901)
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างปี							
โอนขาดทุนสุทธิงวดก่อนเข้าขาดทุนสะสม	-	-	-	-	(80,807,332,038)	80,807,332,038	-
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	-	-	-	(197,103,592,431)	(1,768,428,126)	(71,815,773,436)	(270,687,793,993)
ยอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2560	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	(164,983,727,289)	(807,603,942,044)	(71,815,773,436)	(1,016,451,435,894)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

	หน่วย : บาท	
	2560	2559
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ขาดทุนสุทธิ	(71,815,773,436)	(80,807,332,038)
รายการปรับกระทบขาดทุนสุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย)		
จากกิจกรรมดำเนินงาน :		
ค่าเสื่อมราคาและรายการจ่ายตัดบัญชี	733,306,079	649,388,812
กำไรจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(1,265,134,154)	(8,068,923)
สินทรัพย์ระหว่างทำตัดจำหน่าย	16,600,457	3,552,648
(กำไร)ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนสุทธิ	4,782,517,456	(23,806,669,816)
ดอกเบี้ยรับ	(65,878,349,581)	(53,216,942,052)
ดอกเบี้ยจ่าย	80,964,404,040	82,273,407,779
(กำไร)ขาดทุนจากการเปลี่ยนต้นทุนสินทรัพย์และหนี้สิน		
เงินตราต่างประเทศที่ไม่ใช่เงินสด	16,129,570,525	(57,742,594,083)
กำไรจากการลดยอดเงินกันไว้เพื่อขาดทุนจากภาระรับขายฝาก	(39,106,529)	(47,256,471)
รายได้ค้างรับเพิ่มขึ้นสุทธิ	(26,592,641)	(5,947,049)
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้นสุทธิ	234,976,788	27,361,633
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า(เพิ่มขึ้น)ลดลงสุทธิ	(5,068,747)	1,659,761
	(36,168,649,743)	(132,679,439,799)
เงินสดรับดอกเบี้ย	69,895,736,216	74,559,153,800
เงินสดจ่ายดอกเบี้ย	(54,937,108,619)	(58,864,352,251)
ขาดทุนจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงใน		
สินทรัพย์/หนี้สินดำเนินงาน	(21,210,022,146)	(116,984,638,250)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด (ต่อ)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

		หน่วย : บาท	
	หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง			
เงินฝากต่างประเทศ		(272,409,058,335)	51,418,674,453
สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน		837,604,450	(2,138,162,581)
เงินให้กู้ยืม		98,677,228,728	24,456,588,343
สินทรัพย์อื่น		(6,190,111,081)	(5,119,958,813)
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)			
เงินรับฝาก		68,972,646,500	(264,116,533,545)
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน		248,953,000,000	(40,284,000,000)
ตราสารหนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย		326,043,707,569	717,402,599,079
หนี้สินอื่น		(7,254,410,712)	15,780,809,939
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน		<u>436,420,584,973</u>	<u>380,415,378,625</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน			
เงินสดจ่ายจากการซื้อหลักทรัพย์ในประเทศ		(103,843,439,780)	(66,916,197,080)
เงินสดรับจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ในประเทศ		39,112,000,000	17,899,000,000
เงินสดจ่ายจากการซื้อหลักทรัพย์ต่างประเทศ		(6,721,473,949,929)	(7,614,702,278,880)
เงินสดรับจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ต่างประเทศ		6,369,337,036,336	7,520,382,979,780
เงินสดจ่ายจากการซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์		(1,047,267,627)	(1,170,936,536)
เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์		1,283,394,492	10,773,513
เงินสดสุทธิใช้ในกิจกรรมลงทุน		<u>(416,632,226,508)</u>	<u>(144,496,659,203)</u>
เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในเงินสด		(29,631,007,068)	9,509,190,783
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น(ลดลง)สุทธิ		(9,842,648,603)	245,427,910,205
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด		558,193,924,168	312,766,013,963
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	4	<u>548,351,275,565</u>	<u>558,193,924,168</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

1. ข้อมูลทั่วไป

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดตั้งตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ร.บ. ธปท.) โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการกิจอันพึงเป็นงานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินของ ธปท. ได้จัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ธปท. โดยมาตรา 54 กำหนดให้การบัญชีของ ธปท. จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เว้นแต่คณะกรรมการ ธปท. จะกำหนดเฉพาะเรื่องเป็นอย่างอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติของธนาคารกลางอื่นโดยทั่วไป ทั้งนี้ หลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป หมายถึง มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 รวมถึงแนวปฏิบัติที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชี

งบการเงินนี้เป็นงบการเงินของ ธปท. โดยไม่รวมทุนสำรองเงินตรา กิจการธนบัตร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3 เรื่องนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาและอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง เว้นแต่จะเปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชีเฉพาะเรื่อง ส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์คงค้างสำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการฝากเงินในต่างประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยติดลบแสดงรายการเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย

3.2 การรับรู้ผลจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน

กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. จะรับรู้เข้าเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. ธปท.

3.3 รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศบันทึกเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปี แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงานตามแนวทางปฏิบัติที่ ธปท. กำหนด กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปี จะรับรู้เข้าเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน

3.3 รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ (ต่อ)

กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อมีการลดลงของฐานะเงินตราต่างประเทศในแต่ละสกุลเงิน การคำนวณต้นทุนเงินตราต่างประเทศใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของรายการเงินตราต่างประเทศที่ได้มาแต่ละสกุลเงินเป็นรายวัน เพื่อเป็นต้นทุนของรายการขายในวันนั้น ทั้งนี้ นโยบายการบัญชีดังกล่าวสอดคล้องกับการปฏิบัติของธนาคารกลางอื่นซึ่งคณะกรรมการ ธปท. กำหนด โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ธปท.

3.4 ตราสารอนุพันธ์

ตราสารอนุพันธ์เป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรอง และใช้ป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคา อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ย แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมที่แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงาน และแสดงผลกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมสุทธิเป็นเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนของทุน ทั้งนี้ จะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อมีการปิดสถานะก่อนครบกำหนด หรือใช้สิทธิตามสัญญา หรือสัญญาครบกำหนด หรือเมื่อมีการชำระส่วนต่างของราคา

3.5 สัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Swap Contracts)

สัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้บริหารสภาพคล่อง โดยถือเป็นการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 2 สกุล และมีสัญญาแลกเปลี่ยนเงินสกุลเดียวกันกลับคืนในอนาคต แสดงด้วยมูลค่าสุทธิของภาระคงค้างที่แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงาน กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการแปลงค่าภาระคงค้างแสดงเป็นเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนของทุน และทยอยรับรู้ส่วนต่างอันเกิดจากการแลกเปลี่ยนเป็นดอกเบี้ยรับหรือดอกเบี้ยจ่ายตามระยะเวลาของสัญญา

3.6 เงินลงทุนในหลักทรัพย์

หลักทรัพย์ในประเทศ ซึ่ง ธปท. ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินนโยบายการเงิน แสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

หลักทรัพย์ต่างประเทศ ซึ่ง ธปท. ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ รวมถึงส่วนที่บริหารโดยผู้จัดการทุนภายนอก แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าของหลักทรัพย์แสดงรายการเป็นเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนของทุน และจะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อได้จำหน่ายหลักทรัพย์นั้น

ต้นทุนของหลักทรัพย์ที่จำหน่ายระหว่างปี คำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

3.7 เงินให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมแสดงตามยอดเงินต้นคงค้าง ส่วนดอกเบี้ยค้างรับจากเงินให้กู้ยืมแสดงรวมไว้ในสินทรัพย์อื่น

3.8 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ที่ดิน แสดงด้วยราคาทุน ส่วนอาคารและอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสม

อาคารและอุปกรณ์จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ เมื่อมีอายุการให้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี และค่าเสื่อมราคาคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณของสินทรัพย์ ดังนี้

<u>ประเภทสินทรัพย์</u>	<u>อายุการให้ประโยชน์</u>
อาคาร สิ่งปลูกสร้างชั่วคราวและการเสริมสร้างปรับปรุง	5-20 ปี
อุปกรณ์	3-15 ปี

วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ และมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ มีการทบทวนทุกสิ้นปี

3.9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนแสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าตัดจำหน่ายสะสม และค่าตัดจำหน่ายคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์ 5 ปี

3.10 สินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรม

ธปท. มีวัตถุพิพิธภัณฑสถานซึ่งเป็นสินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรม เช่น ผ้าโบราณ เหยียบโบราณ และธนบัตรโบราณ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อและการรับบริจาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑสถานของ ธปท. แต่ไม่ได้มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินภารกิจตามบทบาทหน้าที่ของธนาคารกลาง ทั้งนี้ วัตถุพิพิธภัณฑสถานที่ได้จากการจัดซื้อตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา บันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินที่ซื้อ และแสดงรายการภายใต้สินทรัพย์อื่น อย่างไรก็ตาม วัตถุพิพิธภัณฑสถานที่ได้จากการรับบริจาค ธปท. ไม่ได้บันทึกบัญชี โดยได้มีการจัดทำทะเบียนวัตถุพิพิธภัณฑสถานเพื่อควบคุมสินทรัพย์ทุกรายการ

3.11 การยืมตราสารหนี้

ธปท. ยืมตราสารหนี้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น และ/หรือนิติบุคคลอื่นตามที่ ธปท. กำหนด และออกตราสารหนี้ ธปท. ให้ผู้ให้ยืมตราสารหนี้เพื่อเป็นหลักประกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายการเงิน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดเงินและตลาดตราสารหนี้ของไทย

ธปท. จะรับรู้ค่าธรรมเนียมจากการทำธุรกรรมเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน และเปิดเผยจำนวนตราสารหนี้ที่ยืมเป็นภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และกรณี ธปท. นำตราสารหนี้ที่ยืมไปขายโดยมีสัญญาซื้อคืน ธปท. จะแสดงสิทธิที่จะได้รับคืนตราสารหนี้ตามสัญญาซื้อคืนด้วยมูลค่าตามสัญญาไว้ในสินทรัพย์อื่น และแสดงภาระผูกพันที่ต้องส่งคืนตราสารหนี้ไว้ในหนี้สินอื่น

3.12 ผลประโยชน์ของพนักงานหลังออกจากงาน

3.12.1 โครงการสมทบเงิน

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้พนักงานที่เป็นสมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน และให้ ธปท. จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กองทุนนี้ได้จัดทะเบียนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 แล้ว เงินส่วนที่ ธปท. จ่ายสมทบเข้ากองทุนดังกล่าว รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

3.12.2 โครงการผลประโยชน์

โครงการผลประโยชน์ ประกอบด้วย โครงการบำเหน็จบำนาญ ตามข้อบังคับ ธปท. ว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ และโครงการรักษาพยาบาลหลังออกจากงาน ตามระเบียบ ธปท. เรื่อง การรักษาพยาบาล

การผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยด้วยวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) แสดงเป็นหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงานด้วยมูลค่าปัจจุบัน และรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน สำหรับกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงวดที่เกิดขึ้น

4. เงินสดและเงินฝาก ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด		
เงินสด	75,407	81,487
เงินฝากในประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม)	4	18
เงินฝากต่างประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม)	<u>472,940</u>	<u>476,689</u>
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	548,351	558,194
เงินฝากต่างประเทศ (ประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากพิเศษ)	<u>478,595</u>	<u>232,119</u>
รวม	<u>1,026,946</u>	<u>790,313</u>

ธปท. ถือเงินฝากต่างประเทศ (ประเภทเงินฝากประจำ) เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มิได้ถือไว้เพื่อการชำระภาระผูกพันระยะสั้น

5. สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศทั้งหมด	149,387	154,665
หัก เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1	(24,482)	(30,467)
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	(104,424)	(102,030)
สิทธิซื้อส่วนสำรอง	20,481	22,168
สิทธิพิเศษถอนเงิน	<u>45,445</u>	<u>46,949</u>
รวม	<u>65,926</u>	<u>69,117</u>

6. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
หลักทรัพย์ในประเทศ - แสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย		
พันธบัตรรัฐบาล	<u>349,562</u>	<u>287,312</u>
รวมหลักทรัพย์ในประเทศ	<u>349,562</u>	<u>287,312</u>
หลักทรัพย์ต่างประเทศ - แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม		
ตัวเงินคลังและตราสารหนี้ระยะสั้น	472,570	703,916
พันธบัตรและตราสารหนี้ระยะยาว	2,499,394	2,052,317
เงินลงทุนใน Asian Bond Fund	<u>20,071</u>	<u>20,113</u>
รวมหลักทรัพย์ต่างประเทศ	<u>2,992,035</u>	<u>2,776,346</u>
รวม	<u>3,341,597</u>	<u>3,063,658</u>

7. เงินให้กู้ยืม ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
การให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินเพื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย	11,541	109,209
การจัดสรรวงเงินแก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	<u>1,749</u>	<u>2,837</u>
รวม	<u>13,290</u>	<u>112,046</u>

7. เงินให้กู้ยืม (ต่อ)

การให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินเพื่อผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย เป็นการให้กู้ยืมตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. 2555

การจัดสรรวงเงินแก่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นการจัดสรรตามภาระผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ที่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 21.8.1

8. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560								
	ราคาทุน				ค่าเสื่อมราคาสะสม				สุทธิ
	ยอด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด	ยอด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด	
	ต้นงวด			ปลายงวด	ต้นงวด			ปลายงวด	
ที่ดิน	2,200	-	7	2,193	-	-	-	-	2,193
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	4,806	454	24	5,236	2,998	240	20	3,218	2,018
อุปกรณ์	3,882	902	143	4,641	2,320	377	136	2,561	2,080
สินทรัพย์ระหว่างทำ	<u>1,115</u>	<u>972</u>	<u>1,416</u>	<u>671</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>671</u>
รวม	<u>12,003</u>	<u>2,328</u>	<u>1,590</u>	<u>12,741</u>	<u>5,318</u>	<u>617</u>	<u>156</u>	<u>5,779</u>	<u>6,962</u>

หน่วย : ล้านบาท

	2559								
	ราคาทุน				ค่าเสื่อมราคาสะสม				สุทธิ
	ยอด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด	ยอด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด	
	ต้นงวด			ปลายงวด	ต้นงวด			ปลายงวด	
ที่ดิน	2,200	-	-	2,200	-	-	-	-	2,200
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	4,791	15	-	4,806	2,786	212	-	2,998	1,808
อุปกรณ์	3,611	315	44	3,882	2,048	314	42	2,320	1,562
สินทรัพย์ระหว่างทำ	412	1,096	393	1,115	-	-	-	-	1,115
รวม	11,014	1,426	437	12,003	4,834	526	42	5,318	6,685

ค่าเสื่อมราคาประจำปี 2560 และ 2559 มีจำนวน 617 ล้านบาท และ 526 ล้านบาท ตามลำดับ

ที่ดิน ณ สิ้นปี 2560 จำนวน 2,193 ล้านบาท ไม่รวมที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ดินจังหวัดนครราชสีมา และที่ดินจังหวัดระยอง มูลค่าตามบัญชี จำนวน 273 ล้านบาท ซึ่งเดิมมีวัตถุประสงค์ถือไว้เพื่อใช้ดำเนินงาน แต่ต่อมาไม่ได้ใช้ประโยชน์ ธปท. จึงได้อนุมัติให้ขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว และนำไปแสดงในสินทรัพย์อื่น

9. สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ - เงินบาท	128,906	132,497
สินทรัพย์สุทธิจากสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ	-	16,686
สิทธิรับคืนตราสารหนี้ตามสัญญาซื้อคืน	207,570	-
รายได้ค้างรับ	20,278	16,770
เงินลงทุนในองค์กรอื่น	1,534	1,588
อื่น ๆ	<u>17,801</u>	<u>8,829</u>
รวม	<u>376,089</u>	<u>176,370</u>

สินทรัพย์อื่น ๆ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 จำนวน 17,801 ล้านบาท และ 8,829 ล้านบาท ตามลำดับ ได้รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ จำนวนสุทธิ 245 ล้านบาท และ 243 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีค่าตัดจำหน่ายประจำปี 2560 และ 2559 จำนวน 116 ล้านบาท และ 123 ล้านบาท ตามลำดับ

10. เงินรับฝาก ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
เงินรับฝากแบบไม่มีดอกเบี้ย		
เงินรับฝากจากรัฐบาล	184,107	94,838
เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน	130,207	120,471
เงินรับฝากอื่น	<u>14,129</u>	<u>19,847</u>
	328,443	235,156
เงินรับฝากแบบมีดอกเบี้ย	<u>27,673</u>	<u>51,992</u>
รวม	<u>356,116</u>	<u>287,148</u>

เงินรับฝากแบบมีดอกเบี้ย เป็นเงินรับฝากที่ ธปท. รับฝากจากสมาชิกสถาบันการเงินโดยจ่ายดอกเบี้ย เพื่อเป็นช่องทางให้สถาบันการเงินใช้ปรับสภาพคล่องสั้นวัน และ ธปท. ใช้ควบคุมดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน ให้เหมาะสมในการส่งผ่านนโยบายการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาตลาดการเงิน

11. สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร

สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรเป็นสิทธิพิเศษถอนเงินที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศจัดสรรให้ตามสัดส่วนโควตาที่ประเทศไทยมีอยู่ในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรมีจำนวน 970 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 45,128 ล้านบาท และ 46,722 ล้านบาท ตามลำดับ

12. หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน

หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 มียอดคงค้างจำนวน 559,259 ล้านบาท และ 310,306 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมในประเทศทั้งจำนวน

13. ตราสารหนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
พันธบัตร ธปท.		
อายุคงเหลือไม่เกิน 1 ปี	2,278,482	2,365,655
อายุคงเหลือเกิน 1 ปี	756,357	762,966
หัก ส่วนที่ถือโดย ธปท.	<u>(11,292)</u>	<u>(25,225)</u>
	3,023,547	3,103,396
ตราสารหนี้ ธปท. อื่น (อายุคงเหลือไม่เกิน 1 ปี)	<u>1,499,500</u>	<u>1,066,980</u>
รวม	<u>4,523,047</u>	<u>4,170,376</u>

ตราสารหนี้ที่ ธปท. เป็นผู้ออกประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. และตราสารหนี้ ธปท. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. รวมทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของตลาดเงินและตลาดตราสารหนี้ของไทย โดยในปี 2560 ธปท. มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยพันธบัตร ธปท. จำนวน 45,590 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยตราสารหนี้ ธปท. จำนวน 21,401 ล้านบาท แสดงรายการเป็นส่วนหนึ่งของดอกเบี้ยจ่าย

พันธบัตร ธปท. ส่วนที่ถือโดย ธปท. เกิดจากการซื้อคืนพันธบัตร ธปท. เพื่อช่วยให้การบริหารสภาพคล่องในตลาดเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

14. หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1 และ 2	24,482	30,467
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	104,424	102,030
ภาระผูกพันที่ต้องส่งคืนตราสารหนี้	207,570	-
หนี้สินสุทธิจากสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ	8,413	-
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน	7,290	5,795
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	8,239	8,387
อื่น ๆ	<u>3,294</u>	<u>2,723</u>
รวม	<u>363,712</u>	<u>149,402</u>

ทั้งนี้ หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ประกอบด้วย หนี้สินตามโครงการบำเหน็จบำนาญ 4,698 ล้านบาท และโครงการรักษาพยาบาลหลังออกจากงาน 2,592 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน ณ วันที่ 1 มกราคม	5,795	5,420
ต้นทุนบริการปัจจุบัน	131	125
ต้นทุนดอกเบี้ย	141	107
ผลประโยชน์ที่จ่ายและโอนระหว่างปี	(545)	(498)
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	<u>1,768</u>	<u>641</u>
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม	<u>7,290</u>	<u>5,795</u>

ข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

อัตราคิดลดเฉลี่ย	1.89% - 6.19%
อัตราขึ้นเงินเดือนถ้วนเฉลี่ย	7.00%
อัตราแนวโน้มต้นทุนการรักษาพยาบาล	2.00%
อายุขัย	ตารางมรณะของประเทศไทย พ.ศ. 2560

15. เงินจัดสรรตามกฎหมาย

ตามพระราชกำหนดโอนสินทรัพย์บางส่วนในบัญชีสำรองพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา พ.ศ. 2545 เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสมและเสริมสร้างความมั่นคง โดยในปี 2545 ธปท. ได้รับโอนเงินบาทจากบัญชีสำรองพิเศษของทุนสำรองเงินตรา จำนวน 165,000 ล้านบาท เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสม และส่วนที่เกินจากการชดเชยดังกล่าว แสดงไว้เป็นเงินจัดสรรตามกฎหมาย จำนวน 27,308 ล้านบาท ทั้งนี้ นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ไม่มีรายการเคลื่อนไหวในบัญชีดังกล่าว

16. เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ

เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงเหลือ จำนวน 624 ล้านบาท เป็นเงินสำรองที่สะสมขึ้นจากกำไรสุทธิส่วนที่เหลือจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี 2533 - 2539 เพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐตามหลักเกณฑ์การจัดสรรกำไรสุทธิที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังโดยกระทรวงการคลังจะเป็นผู้กำหนดการนำส่งเงินดังกล่าวเป็นรายได้แผ่นดินเพิ่มเติมทั้งนี้ นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ไม่มีการจัดสรรกำไรสุทธิสะสมเข้าบัญชีดังกล่าวอีก

17. เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
กำไร(ขาดทุน)ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สิน		
ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	(160,123)	30,033
กำไร(ขาดทุน)ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	(5,087)	169
กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าตราสารอนุพันธ์	223	1,962
กำไร(ขาดทุน)ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าสัญญาซื้อขายฝาก	3	(44)
รวม	(164,984)	32,120

เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน มีไว้เพื่อสะสมผลกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13 (2) แห่ง พ.ร.บ. ธปท.

18. ขาดทุนสะสม

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 ธปท. มียอดคงค้างในบัญชีขาดทุนสะสม จำนวน 807,604 ล้านบาท และ 725,028 ล้านบาท ตามลำดับ รายละเอียดการเปลี่ยนแปลงขาดทุนสะสมปรากฏในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของทุน

18. ขาดทุนสะสม (ต่อ)

ทั้งนี้ สาเหตุการขาดทุนในปี 2560 เกิดจากผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และจากการจ่ายดอกเบี้ยเพื่ออุดหนุนสภาพคล่องในการดำเนินนโยบายการเงิน อย่างไรก็ตาม ผลขาดทุนสะสมดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของธนาคารแห่งประเทศไทย

19. ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2560	2559
ขาดทุนจากตราสารอนุพันธ์	2,553	11,686
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	733	649
ค่าจัดการลงทุนโดยผู้จัดการทุนภายนอก	756	560
อื่น ๆ	<u>1,529</u>	<u>1,491</u>
รวม	<u>5,571</u>	<u>14,386</u>

ขาดทุนจากตราสารอนุพันธ์ เป็นผลจากการทำธุรกรรมสัญญาซื้อขายในอนาคต (Futures Contracts) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรอง และใช้ป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคาและอัตราดอกเบี้ย

20. ผลตอบแทนผู้บริหารสำคัญ

ในปี 2560 และ 2559 ธปท. ได้จ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้บริหารตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าการขึ้นไป และคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ตาม พ.ร.บ. ธปท. ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางแผน สั่งการและควบคุมการดำเนินการของ ธปท. จำนวน 61 ล้านบาท และ 62 ล้านบาท ตามลำดับ

21. ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ธปท. มีภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้

21.1 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศแบบทันที (Spot Contracts)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการซื้อเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 990 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

21.2 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Contracts)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการซื้อเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 1,017 ล้านดอลลาร์ สรอ. และขายเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 1,013 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

นอกจากนี้ ธปท. มีภาระผูกพันตามสัญญาซื้อขายฝากเงินเยนญี่ปุ่น เทียบเท่า 10 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561 - 2563

21.2 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Contracts) (ต่อ)

ทั้งนี้ ธปท. ได้แสดงมูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าดังกล่าวไว้ในสินทรัพย์อื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 หรือหนี้สินอื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

21.3 สัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Swap Contracts)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการปฏิบัติตามสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ โดยเป็นการซื้อเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 69,218 ล้านดอลลาร์ สรอ. และขายเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 33,244 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

ทั้งนี้ ธปท. ได้แสดงมูลค่าสุทธิจากภาระคงค้างของสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นสินทรัพย์อื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 หรือหนี้สินอื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

21.4 สัญญาซื้อขายในอนาคต (Futures Contracts)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายหลักทรัพย์ในอนาคต โดยเป็นการซื้อหลักทรัพย์ เทียบเท่า 2,405 ล้านดอลลาร์ สรอ. และขายหลักทรัพย์ เทียบเท่า 2,412 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

21.5 สัญญาซื้อขายตราสารที่มีสินเชื่อนุนหลัง (To-be-announced)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายตราสารที่มีสินเชื่อนุนหลัง โดยเป็นการซื้อหลักทรัพย์ เทียบเท่า 993 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

21.6 การยืมตราสารหนี้ (Securities Borrowing Facility)

ธปท. มีภาระผูกพันที่จะต้องส่งคืนตราสารหนี้ที่ยืมและภาระจากการออกตราสารหนี้ ธปท. เพื่อเป็นหลักประกัน จำนวน 219,536 ล้านบาท ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561 ทั้งนี้ ธปท. ได้แสดงมูลค่าของการนำตราสารหนี้ที่ยืมไปขายโดยมีสัญญาซื้อคืนไว้ในสินทรัพย์อื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 และหนี้สินอื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

21.7 สัญญาความตกลงกับธนาคารกลางอื่น

21.7.1 ธปท. มีบันทึกข้อตกลงเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินตราอาเซียน (ASEAN Swap Arrangement - ASA) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ตั้งแต่ปี 2520 ตามบันทึกข้อตกลงนี้ กรณีที่ประเทศสมาชิกประสบปัญหาทางการเงิน ธปท. จะสมทบเงินช่วยเหลือ ในวงเงิน 300 ล้านดอลลาร์ สรอ. และ ธปท. สามารถขอรับความช่วยเหลือได้ 2 เท่าของวงเงินสมทบหรือไม่เกิน 600 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยในปี 2560 ธปท. ได้ต่ออายุข้อตกลงดังกล่าวออกไปอีก 2 ปี สิ้นสุดวันที่ 16 พฤศจิกายน 2562 ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. และคู่สัญญาได้มีการขอใช้วงเงินตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

21.7 สัญญาความตกลงกับธนาคารกลางอื่น (ต่อ)

21.7.2 ธปท. และกระทรวงการคลัง เป็นภาคีในสัญญาความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation Agreement - CMIM) ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2553 และได้ลงนามในสัญญาความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคีฉบับปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2557 ส่งผลให้ ธปท. ต้องสมทบเงินช่วยเหลือในกรณีที่ประเทศสมาชิกประสบปัญหาหรือมีแนวโน้มจะประสบปัญหาทางการเงินในวงเงินไม่เกิน 9,104 ล้านดอลลาร์ สรอ. และ ธปท. สามารถขอรับความช่วยเหลือได้ ในวงเงิน 2.5 เท่า ของวงเงินสมทบ หรือไม่เกิน 22,760 ล้านดอลลาร์ สรอ. ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. และคู่สัญญามีได้ มีการขอใช้วงเงินตามสัญญาดังกล่าว

21.7.3 ธปท. ลงนามในความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตรา กับธนาคารกลางญี่ปุ่น (ในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลังญี่ปุ่น) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2560 (ฉบับที่ 4) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งกันและกันในกรณีที่ประเทศประสบปัญหาหรือมีแนวโน้มจะประสบปัญหาทางการเงิน นอกจากนี้ ยังเป็นการ ส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาเสถียรภาพตลาดการเงิน ตลอดจนสนับสนุนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างสองประเทศ ซึ่งภายใต้ความตกลงนี้ ธนาคารกลางทั้งสองประเทศสามารถทำการแลกเปลี่ยน (Swap) สกุลเงินประเทศของตน (ได้แก่ บาทหรือเยน) เป็นดอลลาร์ สรอ. ได้โดยมีวงเงินสูงสุด 3,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. และมีอายุสัญญา 3 ปี

21.7.4 ธปท. ลงนามต่ออายุความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินสกุลท้องถิ่น (บาท-หยวน) (Chinese Yuan/Thai Baht Bilateral Swap Arrangement - BSA) กับธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ วงเงินรวม 70,000 ล้านหยวนหรือเทียบเท่า 370,000 ล้านบาท โดยมีอายุสัญญา 3 ปี และเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2560 อนึ่ง ตลอดช่วงปี 2560 สถาบันการเงินในประเทศไทยมิได้เบิกถอนเงินหยวน (Usage) ภายใต้ วงเงินดังกล่าวแต่อย่างใด

21.8 การผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ธปท. โดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีภาระผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ดังนี้

21.8.1 ความตกลงให้กู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศฉบับใหม่ (New Arrangement to Borrow - NAB) วงเงิน 340 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2565 ทั้งนี้ กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ขอใช้วงเงินดังกล่าวบางส่วนซึ่งแสดงไว้ในเงินให้กู้ยืมตามหมายเหตุประกอบการเงินข้อ 7

21.8.2 ความตกลงให้กู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศภายใต้โครงการ 2016 Bilateral Borrowing ในรูปแบบ Note Purchase Agreement (NPA) วงเงิน 4,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และสามารถต่ออายุเพิ่มอีก 1 ปี หากได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

21.9 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากคดีฟ้องร้อง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ในการดำเนินกิจการตามปกติ ธปท. ถูกฟ้องร้องเป็นทุนทรัพย์รวมจำนวน 663 ล้านบาท ซึ่งในขณะนี้ยังไม่ทราบผลของคดี และจากการคาดการณ์เมื่อคดีถึงที่สุด ความเสียหายซึ่งเป็นทุนทรัพย์ที่ถูกฟ้องร้องน่าจะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของ ธปท.

22. การบริหารความเสี่ยงของ ธปท.

ธปท. ได้จัดตั้งฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร (ฝบส.) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการดำเนินกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงของ ธปท. โดยยึดหลักการมีธรรมาภิบาล ซึ่งมีคณะกรรมการต่าง ๆ ทำหน้าที่ดูแลและจัดการการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. เช่น คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) และคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ธปท. จากกรรมการ ธปท. ที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ธปท. และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เพื่อทำหน้าที่ช่วยคณะกรรมการ ธปท. ในการดูแลการบริหารความเสี่ยงและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี และสร้างความมั่นใจว่าคณะกรรมการ ธปท. ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงหลักที่อาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของ ธปท.

22.1 การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน

22.1.1 ความเสี่ยงทางการเงินของ ธปท.

ความเสี่ยงหลักที่มีผลต่อการเงินของ ธปท. มีดังนี้

22.1.1.1 ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Rate Risk) เกิดจากการที่สินทรัพย์ของ ธปท. ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจำเป็นในการดำเนินนโยบายการเงินและดูแลเสถียรภาพค่าเงิน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ในขณะที่หนี้สินส่วนใหญ่ของ ธปท. อยู่ในสกุลเงินบาท

22.1.1.2 ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) เกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่ ธปท. ต้องจ่ายอันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการเงิน อาจแตกต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. ได้รับจากการลงทุนในต่างประเทศ

22.1.2 การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ

ในการบริหารจัดการเงินสำรองระหว่างประเทศจะคำนึงถึง ความมั่นคง สภาพคล่อง และผลประโยชน์ตอบแทนของสินทรัพย์ ตลอดจนความเสี่ยงในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ ซึ่งการนำเงินสำรองระหว่างประเทศไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศนั้นจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางการเงิน ทั้งความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk)

22.1.2 การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ (ต่อ)

วัตถุประสงค์หลักในการบริหารความเสี่ยงทางการเงินเพื่อลดผลกระทบต่อการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มีดังนี้

- ก. รักษามูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศเมื่อวัดค่าตามสกุลเงินที่มีความมั่นคงสูง
- ข. ความเสี่ยงทางการเงินโดยรวมของเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และมีการกระจายความเสี่ยงที่ดี

แนวทางการบริหารความเสี่ยงทางการเงินเพื่อลดผลกระทบต่อการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มีดังนี้

22.1.2.1 ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) ซึ่งเกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์ และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Rate Risk) ซึ่งเกิดจากการลงทุนในสกุลเงิน

ธปท. บริหารความเสี่ยงด้านตลาดโดยการกำหนดองค์ประกอบของสินทรัพย์และสกุลเงินของกองทุนที่ใช้เป็นดัชนีอ้างอิง (Benchmark Portfolio) ให้มีการเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนและความเสี่ยงที่เหมาะสม และอยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่คณะกรรมการ ธปท. กำหนด รวมทั้งมีการกำหนดระดับความเสียหายที่ยอมรับได้ (Tracking Error Limits) จากการบริหารแบบที่สามารถเบี่ยงเบนออกจากดัชนีอ้างอิงได้ (Active Management) โดยแยกเป็นระดับการเบี่ยงเบนด้านสินทรัพย์และด้านสกุลเงิน รวมทั้งมีระบบงานที่ใช้ในการควบคุมดูแลไม่ให้เกิดการลงทุนที่เบี่ยงเบนเกินไปจากระดับความเสี่ยงที่กำหนด

ในการจัดทำดัชนีอ้างอิงนั้น ได้ใช้หลักการสากลในการจัดทำเพื่อให้ได้กองทุนที่มีการกระจายตัวของสินทรัพย์และสกุลเงินที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นค่าความเสี่ยงรวมของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนั้น ธปท. ยังทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยวิธี Stress Test เพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเงินสำรองระหว่างประเทศภายใต้สภาวะตลาดต่าง ๆ

22.1.2.2 ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) คือ ความเสี่ยงที่ ธปท. อาจไม่ได้รับการชำระคืนเงินต้นหรือดอกเบี้ย หรือมีผลขาดทุนจากการที่คู่ค้าหรือผู้ออกตราสารไม่สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันที่มีกับ ธปท. ความเสี่ยงนี้รวมถึงความเสี่ยงที่มูลค่าตลาดของตราสารหนี้ด้อยค่าลงจากการปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating Downgrades) ของตราสารหนี้หรือของผู้ออกตราสารหนี้

แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของ ธปท. มีดังนี้

(1) กำหนดอันดับเครดิตขั้นต่ำ (Minimum Credit Rating) ของคู่ค้าและผู้ออกตราสาร เพื่อจำกัดให้ระดับ Credit Value-at-Risk อยู่ในระดับที่ต่ำ

(2) กำหนด Aggregate Credit Exposure Limits ของคู่ค้าในรูปของ Deposit Equivalent Exposure โดยพิจารณาจากอันดับเครดิตและจำนวนคู่ค้าที่เหมาะสม

22.1.2 การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ (ต่อ)

(3) กำหนด Individual Credit Exposure Limit ของคู่ค้าตามอันดับเครดิต โดยมีการปรับ Limit ตามเครื่องชี้แนวโน้มการปรับลดอันดับเครดิตก่อนการปรับลดอันดับเครดิตจริง

(4) กำหนด Sovereign Credit Limits โดยพิจารณาจากอันดับเครดิตของแต่ละประเทศ เป็นสำคัญ และเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ในการสร้างดัชนีอ้างอิง

22.1.2.3 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) อาจเกิดได้จากการที่ ธปท. ไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ภายในเวลาที่ต้องการโดยมีต้นทุนที่เหมาะสม

การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เน้นการกำหนดระดับสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ (Illiquid Assets) ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความต้องการในด้านสภาพคล่อง และการเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำ (Liquidity Premium) และผลเสียหายทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ต้องขายสินทรัพย์นั้น

22.2 การบริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ

ธปท. มีเครื่องมือและกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานสากล โดยกำหนดให้ทุกส่วนงานใน ธปท. ต้องจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self – Assessment: CSA) อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อให้ส่วนงานได้รู้ถึงความเสี่ยงที่มีจากการดำเนินการตามแผนงานและการปฏิบัติงานประจำวัน รวมถึงนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ยังมีเครื่องมือสำหรับการบริหาร ติดตามและรายงานความเสี่ยงขององค์กร ได้แก่

(1) ตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator) ที่ครอบคลุมความเสี่ยงสำคัญ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามและรายงานความเสี่ยงสำคัญให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. ทราบอย่างสม่ำเสมอ และสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขหรือป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk Incident Reporting) ซึ่งกำหนดให้ส่วนงานที่ได้รับความเสียหายและมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ต้องรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (Loss Incident) หรือเหตุการณ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสียหายไว้ได้ (Near-miss)

(3) การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management) โดยจัดให้มีการทดสอบแผนฉุกเฉินประจำปีเพื่อครอบคลุมแผนฉุกเฉินกรณีระบบงานสำคัญหยุดชะงักและแผนการอพยพหนีไฟและระงับอัคคีภัย เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ธปท. มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและสามารถดำเนินธุรกิจของธนาคารกลางได้อย่างต่อเนื่อง

22.2 การบริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ (ต่อ)

ในปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงและเครื่องมือ ดังนี้

1. ปรับปรุงแนวทางการวิเคราะห์ผลประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self – Assessment: CSA) โดยเน้นการวิเคราะห์สาเหตุ (root cause analysis) และนำวิธีการทางสถิติมาประยุกต์ใช้วิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีลักษณะเชื่อมโยงเกี่ยวของหลายฝ่ายงาน (Cross-functional risk) เพื่อแก้ไขเชิงบูรณาการมากขึ้น

2. ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management) ของ ธปท. ให้สอดคล้องตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2012) นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำแผนตอบสนองเหตุฉุกเฉินด้านไซเบอร์ (Cyber Security Incident Response Plan: CSIRP) และทำการทดสอบเพิ่มเติมจากการทดสอบแผนฉุกเฉินระบบงานประจำปี เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ธปท. มีความพร้อมในการตอบสนอง ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ที่ครอบคลุมทั้งด้านธุรกิจและไอทีที่อาจเกิดขึ้นด้วย

3. จัดทำบทเรียนออนไลน์ (Online Compliance Training) เรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตลอดจนเสริมสร้างการตระหนักรถึง ความสำคัญของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Risk awareness) ของพนักงานในองค์กร

ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. ได้ปรับโครงสร้างองค์กรของ ฝบส. ตามบทบาทและภารกิจที่ได้รับ มอบหมายให้รับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยจัดตั้งส่วนงานที่รับผิดชอบงานบริหารความเสี่ยงที่สำคัญ 2 ส่วนงาน ดังนี้

1. ส่วนงานที่รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎเกณฑ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎเกณฑ์ (Compliance Risk) โดยเน้นการปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal Compliance) เป็นหลัก โดยส่วนงานที่จัดตั้งขึ้นมีหน้าที่ติดตามกฎหมาย/กฎเกณฑ์ ที่ ธปท. ต้องปฏิบัติตาม และประสานงานให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องวางกลไกรองรับกฎหมาย/กฎเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง

2. ส่วนงานที่รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk) โดยทำหน้าที่กำหนดนโยบาย บังคับและบริหารจัดการ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมของ ธปท.

23. มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน

23.1 มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินแยกแสดงตามลำดับชั้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 สินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมแยกแสดงตามลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	2560			
	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
สินทรัพย์ทางการเงิน				
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,823,393	1,168,642	-	2,992,035
สินทรัพย์ตราสารอนุพันธ์	69	260	-	329
รวม	<u>1,823,462</u>	<u>1,168,902</u>	<u>-</u>	<u>2,992,364</u>
หนี้สินทางการเงิน				
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	18	87	-	105
หนี้สินจากภาระรับขายฝาก	-	37	-	37
รวม	<u>18</u>	<u>124</u>	<u>-</u>	<u>142</u>

หน่วย : ล้านบาท

	2559			
	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
สินทรัพย์ทางการเงิน				
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,827,935	948,411	-	2,776,346
สินทรัพย์ตราสารอนุพันธ์	36	2,929	-	2,965
รวม	<u>1,827,971</u>	<u>951,340</u>	<u>-</u>	<u>2,779,311</u>
หนี้สินทางการเงิน				
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	-	1,003	-	1,003
หนี้สินจากภาระรับขายฝาก	-	123	-	123
รวม	<u>-</u>	<u>1,126</u>	<u>-</u>	<u>1,126</u>

23. มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน (ต่อ)

23.2 ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม

ระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกันและ ธปท. สามารถเข้าถึง ณ วันที่วัดมูลค่า

ระดับ 2 เป็นราคาเสนอซื้อขายที่คำนวณจากแบบจำลองที่มีใช้แพร่หลายในตลาดโดยใช้ข้อมูลที่สามารถสังเกตได้โดยตรงหรือโดยอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

ระดับ 3 เป็นราคาเสนอซื้อขายที่คำนวณจากแบบจำลองและเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้จากตลาดซึ่งนำมาใช้กับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

23.3 วิธีการวัดมูลค่าและเทคนิคที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ ใช้ราคาตลาดที่เผยแพร่โดยสถาบันที่เป็นที่ยอมรับในตลาดนั้น ๆ โดยพิจารณาจากสภาพคล่องของหลักทรัพย์และตลาดซื้อขายหลักทรัพย์นั้นเป็นสำคัญ กรณีที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง สถาบันผู้เผยแพร่ข้อมูลราคาจะใช้ราคาอ้างอิงจากกลุ่มสถาบันการเงินผู้ค้าหลักทรัพย์โดยตรง กรณีที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่มีสภาพคล่องหรือในตลาดที่ไม่มีสภาพคล่อง ซึ่งไม่มีราคาตลาดที่น่าเชื่อถือ ผู้จัดทำข้อมูลราคาจะคำนวณมูลค่าด้วยแบบจำลองที่ใช้กันแพร่หลายโดยใช้ข้อมูลราคาตลาดของสินทรัพย์หรือหนี้สินที่เทียบเคียงกันได้

สำหรับมูลค่ายุติธรรมของตราสารอนุพันธ์ จะใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าโดยการคิดลดกระแสเงินสดและการใช้แบบจำลองที่มีใช้แพร่หลายในตลาด โดยข้อมูลที่น่ามาใช้ประเมินมูลค่าจะเป็นข้อมูลที่สามารถสังเกตได้จากตลาด เช่น ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น

24. การจัดประเภทรายการใหม่

ข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ที่นำมาแสดงเปรียบเทียบได้จัดประเภทรายการใหม่บางรายการ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับรายการในงบแสดงฐานะการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 โดยไม่มีผลกระทบต่องบแสดงฐานะการเงินที่ได้รายงานไว้แล้ว การจัดประเภทรายการใหม่ มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	ก่อนการจัดประเภท	จัดประเภทใหม่	หลังการจัดประเภทใหม่
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	6,958	(273)	6,685
สินทรัพย์อื่น	176,097	273	176,370

25. การอนุมัติงบการเงิน

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ธปท. ให้ออกงบการเงิน เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2561